

سال ۸۶ خیلی از مخاطبان ماه عسل، برنامه‌های «اپرا» را ندیده بودند و هیچ تصویری از سبک و سیاق این مجری معروف در برنامه‌هایش نداشتند. به همین دلیل هم هیچ‌کس آن اوایل حرفی از شباهت گفت‌وگوهای علیخانی با اپرا نزد

بررسی برنامه‌های تلویزیونی که از

کپی برابر

چند سالی می‌شود که کپی‌برداری از برنامه‌های خارجی در صدا و برنامه‌ها، برنامه‌های خوبی از آب درمی‌آمده‌اند. تا همین چند سال پیش که وارد حوزه برنامه‌سازی هم شده، تا جایی که گاهی دیده شده بود و شبیه نمونه‌های خارجی باشند. خیلی‌ها معتقدند چون برز خود را در زمینه جذب مخاطب پس داده، ریسک برنامه‌سازی د بینیم اصلا از کدام نمونه خارجی کپی شده‌اند یا اصلا حتی با و ج

مرجان فاطمی
الهام فیروزبخت

دوره‌می

سال تولید: ۱۳۹۴

شیوه کپی‌برداری: الگوبرداری مستقیم با اندکی تفاوت

از روی چه اثری: Comedy night with kapi

شباهت‌ها و تفاوت‌ها: تا قبل از برنامه دوره‌می، شاهد کپی‌برداری از نمونه‌های خارجی بودیم، اما این کپی بودن تا این حد واضح و مشهود نبود. وقتی مراحل پیش‌تولید این برنامه آغاز شد، همه متوجه شدند که احتمالا با یک برنامه متفاوت با یک ایده بکر روبه‌رو خواهند بود. اما با آغاز برنامه مشخص شد این برنامه کپی عین به عینی از یک برنامه هندی به نام «Comedy night with kapi» است که مدت‌هاست به زبان هندی پخش می‌شود و یکی از پربیننده‌ترین‌های تلویزیونی هند و یک برنامه گفت‌وگو محور است که توسط یک استعدادپ کمدین-بازیگر-مجری هندی به نام کاپل شارما اجرا می‌شود. به‌جز مواردی که ربط مستقیمی به فرهنگ و دین و اخلاق ایرانی-اسلامی داشت، «دوره‌می» یک کپی کامل از این برنامه هندی بود.

دکور برنامه دوره‌می دکور بزرگی است و هر شب میزبان حدود ۳۰۰ نفر از تماشاچیان است که به تماشای تئاتری که روی سن در حال اجراست، می‌نشینند، با هم به شوخی‌ها می‌خندند و برای بازیگران روی صحنه دست می‌زنند. شاید در نگاه اول بدون این‌که از کپی‌بودنش خبر داشته باشید

روشن با مخاطبان بود. اپرا سعی می‌کرد از پس پرده با مخاطبان صحبت کند و تلاش داشت تا سبک زندگی مردم را با نقدهای مختلف، با حضور کارشناسان گوناگون بهبود ببخشد؛ اتفاقی که در ماه عسل شاهدش نبودیم. علیخانی سعی می‌کرد با استفاده از شیوه اپرا، مصاحبه‌اش را پیش ببرد اما برنامه نه به اندازه اپرا شاد بود و نه می‌توانست حس خوبی در مخاطبان ایجاد کند، اما به هرحال علیخانی از ترکیب روش اپرا و خودش به سبک جدیدی رسید که در ذهن مخاطبان ایرانی ماندگار شد.

آیا موفق بود؟ ماه عسل یکی از برندهای مهم تلویزیون در دهه‌های ۸۰ و ۹۰ بود. مخاطبان آن را به عنوان یکی از برندهای اصلی ماه رمضان می‌شناختند و با وجود نارضایتی‌های زیادی که وجود داشت، اما کماکان دیده می‌شد. این برند برای خود تلویزیون هم اهمیت داشت و به همین دلیل با وجود حواشی زیادی که درباره برنامه به وجود می‌آمد، اما مدیران تمایل داشتند همچنان آن را حفظ کنند.

ماه عسل

سال تولید: ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۷

شیوه کپی‌برداری: برداشت آزاد

از روی چه اثری: شوی تلویزیونی اپرا

شباهت‌ها و تفاوت‌ها: احسان علیخانی، اولین برنامه «ماه عسل» را در ماه رمضان سال ۸۶ روی آنتن برد. زمانی که هنوز خیلی از مخاطبان، برنامه‌های «اپرا» را ندیده بودند و هیچ تصویری از سبک و سیاق این مجری معروف در برنامه‌هایش نداشتند. به همین دلیل هم هیچ‌کس آن اوایل حرفی از شباهت گفت‌وگوهای علیخانی با اپرا نزد و بعد از گذشت چند سال، آن قدر ماه عسل نزد مخاطبان محبوبیت پیدا کرد که به خودی خود صاحب برند شد.

بعد از پخش شوی اپرا در برخی شبکه‌های فارسی زبان ماهواره‌ای، خیلی‌ها به وجود شباهت میان اجرای علیخانی با اپرا وینفیری پی بردند البته این شباهت آن قدر کم و نامحسوس بود که زیاد توجهی به آن نشان داده نشد. مهم‌ترین ویژگی شوی اپرا، ارتباط صریح و

عصر جدید

سال تولید: ۱۳۹۷

شیوه کپی‌برداری: الگوبرداری مستقیم

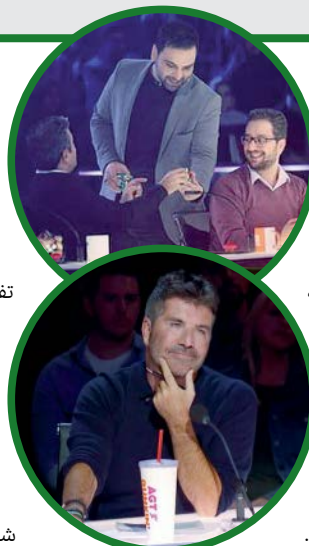
با اندکی تفاوت

از روی چه اثری: امریکن گات تلنت

شباهت‌ها و تفاوت‌ها: «عصر جدید» هم یک نمونه کپی‌برداری مستقیم بود. به محض پخش قسمت اول، خیلی‌ها دست به قیاس زدند و گفتند نسخه کپی شده «امریکن گات تلنت» بود. درست از همان زمان قیاس‌ها میان این دو برنامه شروع شد. دکور برنامه درست مشابه نسخه اصلی بود و تعداد داوران و نحوه نشستن آنها مقابل صحنه هم تفاوتی با آن نداشت.

امتیازدهی مانند همان برنامه انجام می‌شد و تا حدودی

می‌توان گفت در اصول اولیه، این پایبندی به طور کامل وجود داشت. با این حال اما در مواردی تفاوت هم دیده می‌شد. مثلاً در امریکن گات تلنت، چیزی به اسم مجری وجود نداشت و احسان علیخانی برای این‌که بیشتر در برنامه دیده شود و حضورش به چشم

بیاید برای خودش میزی در نظر گرفته بود و در کنار داوران درباره آثار نظر می‌داد. با این‌که تلاش زیادی برای بالا بردن سطح جلوه‌های بصری برنامه انجام شده بود، اما به سطح نسخه اصلی نمی‌رسید و درباره شیوه رای دادن و روابط میان داوران هم در ابتدای امر، تفاوت زیادی با نمونه خارجی وجود داشت.

آیا موفق بود؟ چند قسمت ابتدایی عصر جدید با انتقادهای زیادی روبه‌رو بود. اگر به خاطر داشته باشید همه آن را با نسخه اصلی مقایسه می‌کردند و مدام ضعف‌ها را به رخ می‌کشیدند. به هرحال به خاطر برخی محدودیت‌های تلویزیون، امکان ایجاد فضای شاد به اندازه امریکن گات تلنت وجود نداشت و در ابتدای امر، پیرامون سطح شرکت‌کنندگان، عملکرد داورها، دخالت احسان علیخانی و... حواشی زیادی شکل گرفت. از یک جایی به بعد وقتی مسابقه به جریان افتاد و رقابت سختی بین شرکت‌کننده‌ها ایجاد شد انتقادهای به حداقل رسید و استقبال از مسابقه بالا رفت.

برنده باش

سال تولید: ۱۳۹۷

شیوه کپی‌برداری: کپی‌برداری مستقیم

از روی چه اثری: میلیونر شو

شباهت‌ها و تفاوت‌ها: «برنده باش» از روی الگوی سری مسابقات «میلیونر شو» که در کشورهای مختلف برگزار می‌شود، ساخته شد و هم در طراحی دکور، هم شیوه ارائه سوالات و پیشبرد مسابقه کاملاً به تمام اصول آن مسابقه پایبند بود. بسیاری از مخاطبان ایرانی، قبل از این‌که نمونه خارجی این مسابقه را ببینند به خاطر تماشای فیلم سینمایی «میلیونر زاغه‌نشین» با سبک

آیا موفق بود؟ تجربه ثابت کرده مسابقه‌های اطلاعات عمومی که شرکت‌کنندگان از میان افراد عادی انتخاب می‌شوند برای مخاطب جذاب است. بنابراین در وهله اول، خود مسابقه برای مخاطبان جذابیت داشت، اما نمی‌توانیم حضور محمدرضا گلزار را به عنوان مجری برنامه نادیده بگیریم. این مساله را هم نباید فراموش کنیم که گلزار در جایگاه یک مجری، موفق ظاهر شد و توانست خیلی زود بر اصول اجرا مسلط شود. برنده باش از جمله مسابقه‌هایی بود که با استقبال زیادی روبه‌رو شد، اما به دلیل اشکالات فقهی، امکان ادامه آن وجود نداشت و از جدول پخش بیرون کشیده شد.

و سیاق این مسابقه آشنایی داشتند و جزء به جزء روند این مسابقه را می‌دانستند. تیم تولید برنده باش هم تلاشی برای ایجاد تفاوت نسبت به آن مسابقه شناخته شده نکرد. تنها تفاوت میان آن دو، پلاتوهایی بود که گلزار مابین مسابقه مطرح می‌کرد. پلاتوهایی که ربطی به فضای مسابقه نداشتند. از آنجا که برنده باش با هدف ترویج مطالعه و کتابخوانی تولید شده بود، از این پلاتوها برای صحبت درباره مطالعه و ترویج کتابخوانی استفاده می‌کرد و گهگاه نام چند کتاب را هم می‌آورد و از مخاطبان می‌خواست آنها را مطالعه کنند.

